

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ КІНЕМАТИКИ ТА ДИНАМІКИ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АКСЕЛЕРОМЕТРА

У статті розглядаються експериментальні дослідження кінематики та динаміки механізмів проведенні з використанням акселерометра. Для проведення досліджень створено датчик та програму для обробки експериментальних результатів.

The article deals with the experimental study of the kinematics and dynamics of mechanisms for conducting using accelerometers. Creating a sensor for research and programs for processing results.

1. ВСТУП

При дослідженні кінематики та динаміки механізмів застосовують акселерометри, які набули широкого застосування в переносних мобільних пристроях, основна функція яких – визначення положення в просторі та блокування пристроїв в разі значного зростання прискорення (ударах, падіннях).

На сьогоднішній час існує велика гамма акселерометрів. Основне завдання полягає в правильному виборі типу акселерометра за його технічними характеристиками.

Акселерометри за принципом побудови поділяються на три основні типи: п'єзоелектричні, які знайшли широке застосування для вимірювання вібрацій та ударів із діапазоном частот від декількох Гц і до 30 кГц; п'єзрезистивні – застосовуються в основному для вимірювання ударів (мають малий діапазон чутливості, але широкий діапазон частот від декількох Гц і до 130 кГц); ємнісні – в основному застосовують для дослідження низькочастотних вібрацій, лінійних та кутових прискорень і характеризуються високою чутливістю, температурною стабільністю (частотний діапазон від декількох Гц і до 3 кГц).

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

В поліграфічних та пакувальних машинах за допомогою акселерометрів можна визначати прискорення, які виникають, наприклад, під час руху талера плоскодрукарської машини, механізмів скобоформуєчої та скобопроштовхуючої планок дротошвейної машини та в багатьох інших. Акселерометри дають можливість вимірювання кутів на-

---

¹³ Українська академія друкарства

хилу, сил інерції, вібрацій та ударних навантажень, що можуть виникати під час роботи поліграфічних та пакувальних машин. Застосування акселерометрів уможливує виявлення зношення вузлів механізмів за характерними коливаннями в процесі їх роботи.

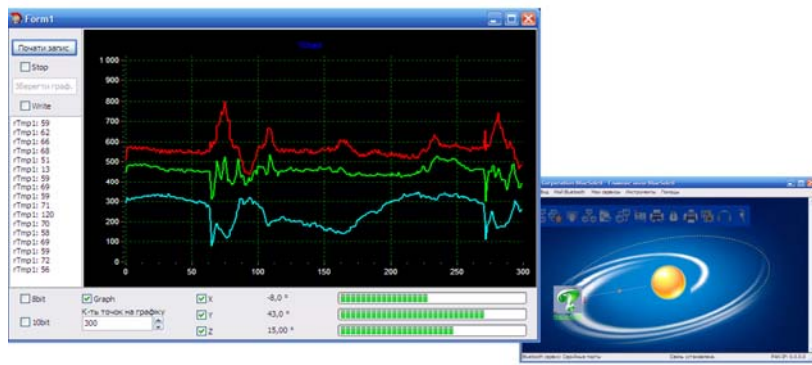
Так, для проведення досліджень був сконструйований та виготовлений датчик (рис. 1), який складається з акселерометра MMA7361, модуля Bluetooth HC05 і мікроконтролера ATmega8a. Живлення датчика здійснюється від li-polymer акумулятора ємністю 150 mAh.

Рис. 1. Датчик для проведення досліджень

Принцип дії акселерометра MMA7361 ґрунтується на зміні ємності трьох конденсаторів [1] і працює за принципом вимірювання ємності між рухомим електродом, який зазвичай розташований на рухомій частині акселерометра (чутливому елементі), та нерухомими електродами, які знаходяться на корпусі. В результаті впливу прискорення на рухомі обкладки конденсаторів, змінюється величина ємності, яка потім перетворюється в напругу. Далі сигнали в кожному з трьох каналів посилюються, проходять через фільтри низьких частот і каскади температурної компенсації, та надходять на відповідні виходи X, Y, Z. Точка зрізу фільтру низьких частот і коректування зсуву нуля (при $g = 0$) реалізовані за допомогою лазерної підгонки номіналів елементів виробником акселерометра, мають фіксоване значення і не вимагають компонентів зовнішньої обв'язки. Реалізований сплячий режим робить датчик, на основі модуля, MMA7361 ідеальним для застосування в проектах з батарейним живленням.

Для роботи мікроконтролера ATmega8a написана програма, яка оцифровує дані з акселерометра і передає їх на персональний комп'ютер по безпроводному зв'язку за допомогою модуля Bluetooth HC05. Живлення застосованого li-polymer акумулятора вистачає на три години проведення експериментальних досліджень.

а б
Рис. 2. Вікно програми прийому і збереження даних

Для безпроводного прийому сигналу по Bluetooth v2.0 + EDR протоколу від датчика використовується модуль Bluetooth і програма IVT Bluesoleil (рис. 2, б), яка приймає дані з датчика і створює віртуальний COM порт, в який передаються дані від датчиків.

Для прийому і відображення даних написана програма на мові C++ (рис. 2, а), яка відображає, в графічному виді, прискорення по трьох осях, і дає можливість запису в зовнішній файл для подальшої обробки даних, наприклад, в системі Mathcad.

Так, для перевірки роботи датчика проведенні експериментальні дослідження на машинах ПС-А2 і БШП-4м та виведені графічні залежності прискорень ланок механізмів.

Для дослідження прискорення талера в машині ПС-А2 датчик 1 (рис. 3) кріпиться відповідно до рекомендацій [2] на столі талера 2, який здійснює зворотно-поступальний рух. Записані значення передаються та обробляються в системі Mathcad [3]. Отримані графіки прискорення за допомогою акселерометра MMA7361 представлені на рисунку 3, а, на яких видно, що під час руху талера виникають багато додаткових коливань спричинених зазорами в кінематичних парах і ударами під час руху. Для того, щоб отримати «чистий» графік прискорення талера (рис. 3, б) були застосовані в системі Mathcad цифрові фільтри, які ґрунтуються на швидкому перетворенню Фур'є.

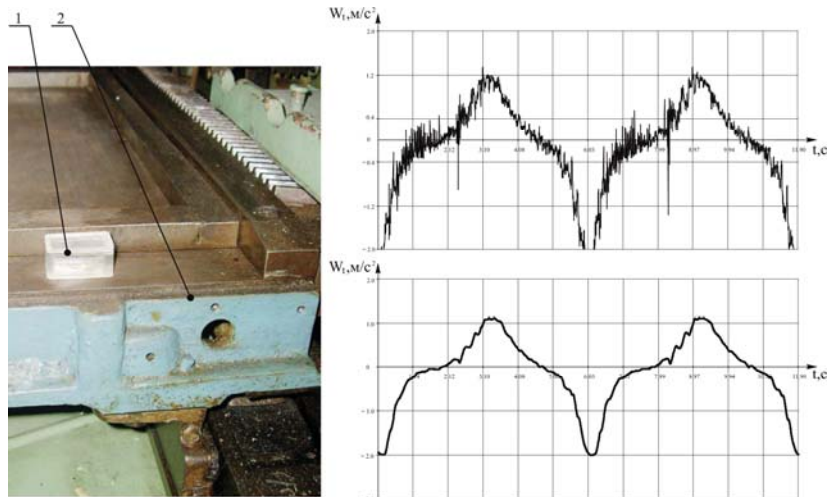

Рис. 3. Дослідження прискорення талера машини ПС-А2

Проведені дослідження механізму скобоформуючої та скобопротівуючої планки машини БШП-4м. Визначення прискорень відбувається наступним чином: на планку 1 (рис 4) приклеюється датчик 2, сигнал з якого поступає на персональний комп'ютер і записується в зовнішній файл та обробляється в системі Mathcad. На рисунку 4, а зображені графіки прискорення планки механізму, отримані експериментальним шляхом з використанням датчика, а на рисунку 4, б оброблені за допомогою цифрового фільтра.

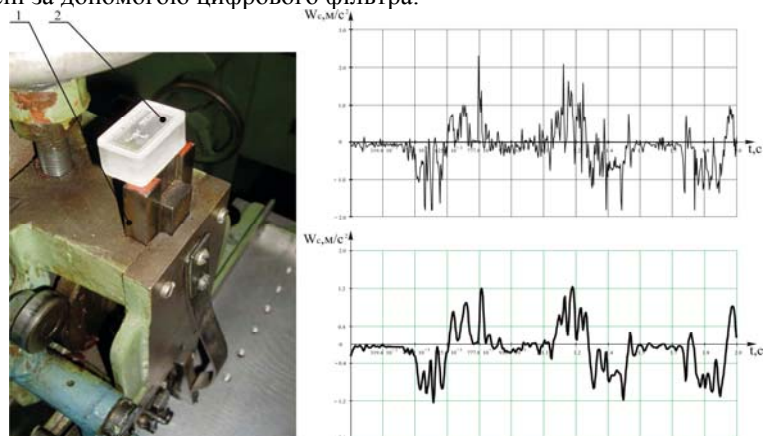

Рис. 4. Дослідження прискорення механізму скобоформуючої та скобопротівуючої планки машини БШП-4м

3. ВИСНОВКИ

Експериментальні дослідження із застосуванням створеного датчика на базі акселерометра ММА7361 показали доцільність його застосування при вимірюванні прискорень в ланках механізмів поліграфічних та пакувальних машин.

1. Аш Ж. Датчики измерительных систем: в 2-х кн. / Ж. Аш, П. Андре, Ж. Бофрон, П. Дегут. – Авт. указаны на об. тит. л., Кн. 1. – Москва: Мир, 1992. – 480 с. 2. Вибрация и удар. Механическое крепление акселерометров: стандарт. – Введ. с 01.04.2008. – М.: Стандартинформ, 2007. – 11 с. 3. Грановский В. А. Методы обработки экспериментальных данных при измерениях / В. А. Грановский, Т. Н. Сирая. Л.: Энергоатомиздат, 1990. – 288 с.